

Pr Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister
Justiitsministeerium

22.08.2024

Eesti Arstide Liidu arvamus kriminaalmenetluse seadustiku, riigilõivuseaduse ja riigi õigusabi seaduse muutmise seaduse eelnõu kohta

Eelnõuga soovitakse seadustada võimalus arsti ülekuulamiseks kohtuistungil. Eelnõu punkt 23 sätestab, et tervishoiutöötajal ei ole õigust keelduda ütluste andmisest selle isiku terviseseisundi kohta, kes väidab, et ei saa tervise tõttu kohtuistungil osaleda.

Selline säte on teravas vastuolus arstieetikaga. Eesti arstieetika koodeksi I peatüki punkti 3 järgi on arsti kohus hoida kutsesaladust nii patsiendi eluajal kui pärast tema surma. Kutsesaladusega kaitstud teabe avaldamine võib kõne alla tulla eelkõige ohu korral teistele inimestele. Kui arstile pannakse kohustus anda ütlusi oma patsiendi terviseseisundi kohta, ohustab see tõsiselt arsti ja patsiendi vahelist usaldust ning arsti professionaalset autonoomiat.

Arstide Liit on varem korduvalt esitanud nii sotsiaalministrile kui justiitsministrile oma seisukoha kohtule esitatavate tervisetõendite kohta, mis ei ole muutunud: raviarst ei saa oma patsiendi suhtes olla eksperdi rollis, ka see on vastuolus arstieetikaga. Eesti arstieetika koodeksi III peatükk punkti 5 järgi ei saa raviarst olla eksperdik oma patsienti puudutavas kohtuarstlikus, töövõime- või muus ekspertiisis.

Eesti Arstide Liit tegi juba 2001. aastal Sotsiaalministeeriumile ettepaneku rakendada kohtuistungil osalemise võime hindamiseks ja kohtule esitatavate tervisetõendite väljastamiseks arst-eksperte. 2011.a tehtud tervishoiusüsteemi pettusi ja korruptsiooniriske käsitlev uuring tõi välja probleemid seoses kohtule esitatavate tervisetõenditega, mille järel kordasime oma ettepanekut.

Peame optimaalseks lahenduseks võimalust, et kohus võib sõlmida lepingu arstidega, kes oleksid selles küsimuses eksperdi rollis. Neid tuleb siis ka nimetada arst-ekspertideks. Kui isik põhjendab kohtusse mitteilumust haigusega, annab arst-ekspert hinnangu, kas see haigus takistab konkreetsel isikul kohtuistungil osalemist või mitte. Eraldi kriteeriume selleks välja töötada ei ole vaja, arst kasutab oma teadmisi ja oskusi eksperdina samamoodi kui ravitöös.

Teeme ettepaneku luua arst-ekspertide süsteem isikute kohtuistungil osalemise võime hindamiseks ja kohtule esitatavate tervisetõendite väljastamiseks. Selline võimalus on ühe lahendusena toodud ka korruptsiooniriskide uuringus.

Lugupidamisega

allkirjastatud digitaalselt

Katrin Rehemaa
Eesti Arstide Liidu tegevjuht